

oziral okrog. Nikdo mu ni odgovarjal. Okrog — grobna tišina. Tudi kravi sta tihi in ganjeni. Le zvonovi zvonijo tako ginljivo, tako sladko.

Deček ne vedoč, kje se nahaja, tipa z rokami krog sebe. Otiral je slamo in potem — oh, kaj pa je to? Trdo kot kamen, mrzlo kot led! Deček se prestraši. Kaj je to? Boječe sega dalje in občuti pod roko očetovo suknjo, toda pod njo je vse tiho in mrzlo. Zavest se mu vrača, spomin se mu obnavlja, v temnem kotu gleda obraz očetov, toda čuti ga hladnega kot led, trdega kot kamen.

»Moj oče, moj oče! Oh, Bog, moj oče!« obupno vsklikne in se vrže na mrtvo truplo očetovo.

Jedna krava je žalostno zašumela — zunaj pa so zvonovi zvoneli radostno in častito.

O zvonovi, zvonovi, srce imate, pa ne ne čutite, jokati bi se morali, pa se veselite! V njih radostni in slavni glas se je mešal v hlevu v srce segajoč jok ubogega Slovaka.

Očeta so pokopali, jokajočega sina pa poslali domov.

* * *

»Žalostna božična povest!« praviš. Oglej se okrog, pa najdeš še žalostnejše resnične razmere. Ko se raduješ ti, jokajo drugi. Oglej se okrog, in najdeš morda tudi v svoji bližini na sveti večer, če ne več vsaj jedno revno srce, zmučeno in žalostno: iz ljubezni do novorojenega Vzveličarja tolaži, pomaga, krepčaja, kjerkoli in kakorkoli moreš in imel boš na slavni božični praznik večje veselje nego pri najveselejši povesti.

Poslovenil Ciriljev.

Gospodarske stvari.

Konsumna društva.

Ker je dalo slavno uredništvo »Slovsk. Gospodarja« v št. 50. dovoljenje, da pove vsak, kdor se za to zanima, prosto svoje mnenje o konsumnih društvih, hočem navesti v naslednjem svoje misli o tej organizaciji in celo zadevo naslikati tako, kakoršna je v resnici.

Kar zadeva mene, nisem za to, da bi se snovala konsumna društva povsodi ali pa celo tam, kjer istih ni treba. Naše slovensko ljudstvo še ni trgovsko toli izobraženo, da bi moglo v celi masi nastopiti, kot nastopa trgovec, kateri ima strokovne skušnje 20 in še več let. Ako pa se trgovina ne vodi in ne izvršuje spretno, dobro preračunjeno, ne more tekmovali z veliko trgovino in trpi škodo. Da se me bode lažje razumelo, hočem to s številkami dokazati.

Vzemimo župnijo, katera šteje 2000 duš. V tej župniji je 600 gospodarjev, kateri bi lahko pristopili kot udje konsumnega društva. Vzemimo, da bi od teh 600 udov napravil vsak 10 gld. na leto dobička, to je, da bi zato, ker je ud konsumnega društva, dobil blago toliko ceneje, da pri tem prihrani 10 gld. na leto. To bi dalo skupaj 6000 gld., to je povprečno na enega človeka v fari 3 gld.

Če računimo, da nas je Slovencev 1½ milijona, potemtakem bi dosedanji trgovci, naseljeni med Slovenci, napravili povprečno na leto 4½ milijona gld. čistega dobička. Ta dobiček pa nikakor ne zadostuje, da bi rešil našega zadolženega in propadajočega kmeta pred polomom. Zato je treba zdatnejših pripomočkov, in ti so: racionalno, umno gospodarstvo. Naš kmetovalec se mora organizirati v kmetijske zadruge in po njih se mora dovesti do tega, da bode vsled umnega gospodarstva pridobil od svojega polja, od svojega vinograda, od svojega gozda in svoje živine vsako leto ne le 10 gld., ampak 100 celo 200 gld. več kakor dosihmal. Dovesti se mora torej naš kmet do tega, da bodejo njegovi dohodki vsako leto vsaj za 50 do 100 gld. nadkriljevali njegove stroške, in to ga bode rešilo pogina.

Naš kmetovalec naj se združi v kmetijske zadruge in te se zedinijo v zavezo. Naj si vsaka zadruga napravi potrebno skladišče, da bodejo zadržniki vse, kar potrebujejo za svoje poljedelstvo in gospodarstvo, skupaj kupovali in svoje pridelke, za svetovni trg pripravljene, skupaj prodajali, da se tako obvarujejo brezvestnih prekupcev in spekulantov.

S tem pa nečem reči, da bi se naj prav nikjer ne snovala konsumna društva. Konsumna društva se naj tam snujejo, kjer se kaže za to neobhodna potreba, n. pr. kjer je vsa trgovina v rokah, nasprotnih slovenskemu narodu, ali kjer se ljudstvo brezvestno izsesava. A ta konsumna društva se naj snujejo povsod pod vodstvom trgovskih zadrug na pravi trgovinski podlagi in namreč tako, da dobivajo vsi udje te ali one kmetijske zadruge pri taki zadržni prodajalnici vsako blago nekaj procentov ceneje. To bode povzročilo, da bodo vsi kmetovalci tam okrog pristopili k dotični kmetijski zadržni, in trgovska zadruga bode vkljub temu lahko tekmovala drugim nam nasprotnim ali celo sovražnim trgovcem. Ko pa se taka zadržna prodajalnica dobro vpelja, pa se naj prepusti enemu naših poštenih trgovcev proti odkupnini pod pogojem, da bode postregel udom kmetijskih zadrug kakor tudi udom obrtnih in delavskih zadrug s poštenim blagom proti primerni ceni.

Kar pa zadeva konsumnih gostiln, kjer se dobiva vino, pivo, žganje itd. ter se daje udom, takim društvom nisem pravi prijatelj in sicer iz dveh razlogov. 1. Se dobi tamkaj pijača navidezno nekoliko ceneje kot drugod, a zato pa udje več popijejo in s tem tudi več zapravijo in 2. imajo udje priliko zahajati v zadržne pivnice ter tam, ker so le zadržniki med seboj in, jim ni strogo odmerjena redarstvena ura, le preradi dolgo ostajajo in se tako brezmerne zavzivanja alkoholične pijače privadijo.

V tem oziru bi bil jaz zato, da se taka konsumna pivnica ali gostilna le tamkaj osnuje, kjer ni narodnih gostiln; kjer pa so naše narodne gostilne, tamkaj se naj od vseh zavednih Slovencev le te in nobena druga ne obiskujejo. Zahtevati pa smemo od dotičnih kremljarjev, da postrežejo našim gostom z dobro pijačo in jedjo po primerni ceni in le tam, kjer bi nas hoteli izkoriščati za svoje sebične namene, tam se naj osnuje zadržna gostilna ter poveri vodstvo zanesljivim ljudem. Jaz sem mnenja, da, ako se bode pri nas na Slovenskem tako postopalo, kakor sem skušal v tem članku na kratko povedati, bode vsem ustrezno. Seveda so to le moje popolnoma nesebične zasebne misli in nasveti, ter nikakor nečem trditi, da so prave. Jaz ljubim svoje slovensko ljudstvo in bi rad videl, da bi si to v resnici opomoglo ter se dovedlo do stalnega blagostanja ter upam, da na način, kakor sem povedal, bi se pač pod spretnim vodstvom in skupnim delovanjem vseh stanov ter s trdno vero in zaupanjem na vsemogočnega Boga moja srčna želja dala najlažje in najhitreje izpolniti. Ivan Kač.

Dopisi.

Maribor. (Shod spodnještajarskega učiteljstva) je bil dne 7. dec. v Mariboru dobro obiskan. Nad 100 učiteljev in učiteljic se ga je vdeležilo. Ne-jungovci so se odločno izjavili, da hočejo delati po reku »vse za vero, dom, cesarja« ter temeljito razpravljali, zakaj ne morejo nikoli odobravati točke 5. jungovskega programa, ki slovi ločitev šole od cerkve. Jungovci so začetkom ugovarjali, da tudi oni niso za ločitev šole od cerkve v tem smislu, kakor bi se morala vsa vera odstraniti iz šole. Ko pa je zastopnik jungovcev prečital pismo Horvatekovo, bilo je vsem jasno, da so ne-jungovci in proti-jungovci le golo resnico govorili. Horvatek tolmači 5. točko tako-le: »Vsak Avstrijan

je svoboden glede svojega verskega prepričanja, le učitelj in šolstvo ne. Učitelj je primoran, delati izpite iz veronauka, moliti z otroci pred solo in po soli, voditi je k maši in k zakramentom, naj si bi to bilo tudi proti njegovemu prepričanju. Vera je privatna stvar, ki ne spada v šolo.« — Zdaj je jungovstvo razkrito in uvidel je vsak, da jungovstvo ne meri le na vzvišanje učiteljskih plač, temveč da je v svojem jedru — točki peti — protikrščansko, socialistično brez ugovora, naj si je tudi nek jungovec prej zatrljeval, da to ni res. Konečno se je sprejela resolucija z ogromno večino glasov proti dvema glasoma. Shod slov. učitelj. izreče se odločno za versko pravno vzgojo po geslu: »vse za vero, dom, cesarja!« Pripomniti je le še, da je dokaj jungovcev pred glasovanjem zapustilo dvorano.

Zanimivo je bilo tudi to: jungovci so se tako ustrašili tega shoda, da so pisali po Horvateka, naj sam pride in raztolmači še enkrat svoj program. Ker ni mogel priti, storil je to pismeno. Nadalje so se jungovci nadejali, da z zasmehovanjem, zaničevanjem, rohnenjem in besnenjem užugajo pogumnega sklicatelja, kakor tudi Tinjskega, ki se je toli nezaslišano (?) pregrešil (!) ter nekoč spisal v »Slov. Gosp.« sestavek proti Horvatekovemu programu. A motili so se. Kdor živi in gori za tako vzvišene vzore kakor Tinjski in Černež, kojega že ljubi vsa slovenska mladina radi njegove ljubeznive knjižice Bogdančkova mlada leta — taki se tudi ne ustraši besnečega sovražnika, ampak ob rastočem preganjanju raste mu srčnost in up na gotovo zmago, katera je vselej zagotovljena le resnici in pravici.

Iz Tinja. Preljubi »Slov. Gospodar!« Ker sva si bila dosedaj dobra prijatelja, moram ti, da si srce malo olajšam, že malo potožiti, kako se mi je zadnjič pri učiteljskem shodu v Mariboru godilo. Pa tudi tebi bode to poročilo v svarilo, da ja ne boš o učiteljih — več kaj nehvalevrednega pisal.

Do polovice zborovanja je slo vse lepo, gladko in mirno. Krščansko misleči učitelji so kaj dobro in prepričevalno zagovarjali versko-nravna vzgojna načela; tako da še navzoči jungovci niso mogli temu nič ugovarjati.

Ker jungovci drugzega niso imeli kaj oporekati, je pa g. Gradišnik začel srdito napadati »Tinjskega« in pa »Slovenskega Gospodarja«, ker sta ta dva s svojimi, le po njegovem naziranju nesramnimi dopisi baje globoko žalila učiteljski stan.

Gospod govornik je neusmiljeno kričal, da me je že bilo skoro strah. Ko bi Vi, gospod urednik, bili to slišali, bi bili gotovo mislili, da bo zdaj in zdaj začela batina po naju padati.

Batine, hvala Bogu, ni bilo! Pač pa so ob koncu tega psovalnega govora skoro vsi navzoči živahno in dolgotrajno ploskali. Da Vam rečem, ljubša bi mi bila palica, kakor pa navdušeno odobravanje tega napada. Od začudenja, da so tudi krščansko misleči učitelji odobraval psovanje svojega tovariša in pa »Slov. Gospodarja« za to, ker sta se potegovala za krščanska vzgojna načela, nisem mogel dolgo se vzdramiti iz presenečenja. Ta čas mojega molčanja vporabila je gospica A. Štupca, da je zavrnila (to obdolženje) kot neopravičeno. Kajti dopisi v »Slov. Gospodarju« so stvarni in popolno dostojni; dočim je pisanje jungovcev v »Slov. Narodu« tako ostudno, da ji sramožljivost brani te pregrde besede v častitem zboru ponavljati.

Potem sem izjavil tudi jaz, da rad uklonim glavo, ako mi kateri iz mojega dopisa mora navesti le eden stavek, ki bi žalil učiteljski stan, ali da bi izrekel željo, da bi se naj samostalnost in prostost šole na korist cerkvene oblasti prikrajšala. Nadalje sem rekel, da sem oni članek pisal le iz dobrega namena v obvarovanje naše učiteljske časti. Kajti protiversko rovanje jungovcev ne dela našemu stanu časti, temveč le sramoto. Zato onega članka ne prekličem in ne obžalujem.

Zagotovim vas, dragi tovariši, da se bodem tudi zanaprej potegoval za krščanska vzgojna načela, če bi me zaradi tega tudi s palicami topli ali celo ubili. Na to mojo izjavo je bilo vse tiho.

Samo g. A. Kosi je se omenil, da nikakor ni prav, da se tako strastno napadajo tovariši in časniki, ki se iz prepričanja potegujejo za krščansko verno vzgojo otrok. S takim strastnim ravnanjem ne bomo dosegli zaželenega sporazumljenja.

Za predlog, da se naj veronauk iz šole pahne, glasovala sta samo dva učitelja. Vseh vdeležencev zbora je bilo pa 84, in med temi skoro polovico »jungovcev«. Tinjski.

Sv. Jakob v Slov. gor. Kakor znano, osnovala se je pred 3 tedni v Jarenini podružnica »Südmarke«. Südmarke namen je, vse, kar je slovenskega duha in mišljenja, ponemčuriti, razširjanje slovenskega ozemlja omejiti ter v njem staviti nemčurske ali šulferajnske šole. In res temu narodnemu sovražniku se je posrečilo osnovati tudi v Jarenini, kraju, v katerem je večina zavednih Slovencev, to nemčursko podružnico; prihitelo je na ta dan nekaj nemških zastopnikov drugih enacij podružnic in peščica radovednega občinstva iz Jarenine in celo iz sosedne župnije šentjakobske; seveda so bili med zadnjimi tudi kmetje, o katerih bi si pameten človek kaj takega nikdar ne mislil; torej posestniki, sinovi slovenske matere, ki lomijo le na pol nemški jezik. Nedoumno nam je, kaj jih je vleklo ravno takrat tje v sosedno župnijo; ali sama radovednost ali resno zanimanje za to nemčursko zborovanje? No, pa recimo, naj so šli, saj jim lastne volje ne moremo ovirati; a kaj jih je zmotilo, da so pristopili kot udje k temu društvu ter si s tem pritiskali na čelo pečat zaničevanja svojega lepega slovenskega jezika, v katerem občujejo vsak dan med svojimi ljubimi domačini. Gotovo so vam obljubljali nebeski raj že na tem svetu ter vas zagotavljali, da vam pomagajo z denarnimi pripomočki iz gmotnih zadreg; a to dragi moji, bila je samo vada, da so vas dobili v svoj koš.

Bralec, mislil si boš, saj to vsiljevanje nemškega duha je minulo pri omenjenih že s taistim dnevom, ali vsaj trajnega upliva ni imelo; mislil bi tudi jaz tako; a varal sem se.

Prédrugačili so jih tako, da se od tistega dneva naprej pozdravljajo z nesramnim hajlanjem »Heil und Sieg« bodi si zunaj, bodi si v domači slovenski gostilni; a to še ni zadosti, celo napivajo si pri zlahtni slovenski kapljici s sramotilnimi omenjenimi besedami. Ubožci pač ne vedo, kaj pravijo; ko bi vedeli, da si s tem kričanjem bljuvajo v svojo lastno skledo ter osramotujejo in vničujejo sami sebe in svoj narod, ne postopali bi tako; kopljejo si s tem nemčurski grob, v katerega bodo skoraj pokapali; potem bodo še-le spoznali svojo pregreho, a prepozno bo in tudi njih zveličavni klic »Heil und Sieg« ne bo jim vsmiljenja donesel. Veseli me spet, da imamo nasproti tem nasprotnikom množico narodnih in slovenskih kmetov, ki se ne udajo temu našemu slovenskemu narodu škodljivemu uplivu teh Posilinemcev. Prihodnjič več o tem!

Gornja Radgona. (Izgubljena pravda.) Bilo je meseca listopada, lepega jesenskega dne. Zadnje listje je padalo z drevja, vse se je pripravljalo na zimo, na ljubi počitek. Samo naš Bračko se je živahen in vesel, kakor petelin na dvorišču v sredi svojih pišik. Zdi se nam, da govori: »Poslušajte picke in picike, zatožen sem! Mežnarija, ki se je že pred petimi leti postavila, še ni plačana, in povem vam, dokler sem jaz konkurencobman, je tudi plačali ne bomo.« Zvesto ga poslušajo picke in picike, se mu poklanjajo in stavijo vanj svojo vero in vse zaupanje. Pride dan obravnave pri okrajni sodnji. Kakor rjoveč lev dirja Bračko na sodnijo, ali — hote ali nehote, to je vse eno — on prisopiha prepozno; mesto, da bi branil sebe in svoje pristaške pred velikimi plačili, bil je kontumaciran, pravdo je izgubil. Mesto, da bi župnija Sv.

Petra pred petimi leti za mežnarijo plačala 4000 gld., mora se sedaj plačati obresti in pa sodnijske stroške. Vrh tega morajo delavci biti jako hvaležni Bračkotu, ker se jim je tako dolgo zadrževalo zaslužno plačilo.

Pri tej priliki nam prihaja nehote na misel, kako tudi Bračko kot okrajni načelnik na enak način zadržuje plačo krajevne železnice iz Radgone v Ljutomer. Danes ali jutri bode tudi v tej zadevi kontumaciran, čeravno zdaj pravi: »Dokler bom jaz, ne boste nič plačali.« Plačali, plačali! Pa namesto 20.000, boste plačali še obresti in pa sodnijske stroške, vsega skupaj okoli 50.000 gld. Res, lepe razmere v gornjeradgonskem okraju! Kdor ne uboga, ga tepe nadloga!

Citalnica v Mariboru priredi v nedeljo dne 31. decemb. 1898 ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma« Silvestrov večer z godbo, petjem in dramatičnim prizorom »Lornjon.« Vstop je dovoljen le društvnikom in po njih upeljanim gostom. Vstopnina za osebo 30 kr.

Na Vranskem so gostilne, v katerih je na razpolago »Tagespošta«, »Gospodarja« in »Domovine« ni videti. Ogibajmo se teh!

Dva božična večera.

Izvirna povest. M. T. Savinjski.

I.

Že več dni naletaval je sneg. S prenežno belo odejo je zagrnil vso naravo — tudi hiše glavnega mesta L., kakor bi jim hotel oskrbeti praznjo obleko za lepe božične praznike.

Mrak se je že storil. Zdajci zazvoni iz zvonika velike stolne cerkve. »Češčena Marija« zapel je šetalcem krasno razsvetljenih ulic na uho. A malokdo je razumel njegov glas. Le tuintam odkril se je hrabro verni kristjan in značil tudi s tem mimogredočim, da je pohitelo njegovo srce k prestolu nebes Kraljice. Otroci postajali so okrog blestečih oken razprodajalnic in zrli s presrečnimi očmi na prelepe stvari, ki so bile ondi razpoložene na prodaj. Najbolj so pritiskali k oknu, ki se je od drugih odlikovalo po velikosti in čarobni svetlobi.

Sredi stoji veliko božično drevesce. Iskri se v stoternih lučicah in je od vrha do tal prepreženo z zlato, blestečo pajčevino. Neštete vilne zvezdice se otrinjajo med raznovrstnimi sladčicami, ki so v obliki živalic, drobnih punčk, rogljčkov, prstanov itd. pač neizmerno vabljivi za male gledalce. — Tudi ti-le slišijo zvon. Opomni jih, da se predolgo ne smejo zamuditi pri občudovanju teh krasot. Kmalu pride večer. In danes je božični večer. Koliko veselje čaka nocoj otroke. Premožni stariši kar sipljejo obilnih daril svojim ljubljencem, da vzradostijo njih srčeca. A tem britkeje čutijo svojo revo baš božični večer ubožci. Kolikim ne preostaja vsaj toliko, da bi zakurili mrzlo peč — in nasitili sestradne otroke.

Prav tako revo srečamo uprav sedaj v samotni ulici mesta. Borno je oblečena. Naglih korakov hiti naprej — včasih se ustavi, se ozira, kakor da je v negotovosti. A spet se ojači in hiti naprej — vedno urneje. Pride v glavno, jasno razsvetljeno ulico. Polna je večernih šetalcev. Kakor da se ustraši dneve svetlobe, kojo so razširjale goste svetilke — zdrzne se, ko padejo svetlobni trakovi na njen blede upali obraz. Sleda obilnih solz ne izbrise ne veter, ki je žvižgajoč bril po ušesih popotnikov, ne gosto padajoče snežinke, ki so rahlo, a mrzlo božale njeno lice. Tik velikih, večnadstropnih hiš išče prostora, da ji ni treba preriti množice ljudij. Tukaj hiti lažje naprej — saj ni sama. V naročji ji spi majhno dete, pol leta staro. Njega ubraniti hudega mrazu, tesno pritegne gorko volneno ruto, s kojo sta ogrnjena oba, dva — mati in otrok. — Vdova je! Mladi mož šel je v prerani grob, zapustivši jo v največji revii in stiski. Dela, trudi se, in komaj zasluži toliko, da se živi! »A kaj bo z otrokom, če utegnem jaz zboleti, ali umreti« — tako premišljuje čisto, in čedalje, huje jo muči misel na prihodnost.

Nekoč vidi majhen pogreb. V dični krsti nesli so otroka, jedinca ljubečih starišev. Vdova naša vidi jokajočo mater, čuti in trpi z njo — in ne more je zabiti. In bolj ko premotruje lastno nesrečo — večkrat se ji je porajala misel na ono mater, ki je tako srečna in bogata — sedaj zgubila jedinca svojega — ljubljeno dete.

In nocoj, prav na božični večer sklenila je, nekaj storiti, odločila se, rešiti svojo Marijico neizogibne bede, bridkega siromaštva. Z ljubečim srcem se bojuje — a slednjič premaga skrb za drobnega črvčka. Ovije ga v snažen prtič, krog drobnega vratu pa priveže svetinjico Matere Božje, Ogrne volneno ruto in se poda na pot. Hiti naprej, da izvrši svoj sklep. Že je za njo jasno razsvetljena, najlepša ulica — in zdajci zapoje zvon prav v njeni bližini — »Češčena si Marija.« Ona umeje njegov glas. Naglo krene na desno proti cerkvi, že je sredi hiše božje — a naprej še mora. Glasno odmevajo stopinje zmrzlih črevljev po svečani praznoti — a ona gre dalje, celo do oltarja.

Tam pred podobo Matere Božje se vrže na kolena, na glas zaihti in vzdigne majhno deklico proti oltarju. »O Marija, moja mati! Ti mati mojega otroka! Vsmili se revnega črvčka in mene, največje sirote. Ne zapusti me — saj si mati vdov in sirot — oh in jaz sem v največji bedi in sili. Nikjer ne najdem pomoči. K tebi pridem, ti moje pribežališče! Saj veš, kaj hočem storiti. Oh gani ti srca dobrih ljudi, da vsprejmejo moje dete. Ti prosim namesto mene, da ga vsprejmejo za svojega otroka! Ti varuj mojo Marijico, ti bodi njena mati, da bode našla častno in večno srečo.« Tako moli uboga žena — in potok solz se ji vlije po obrazu. — Spet zagrne ljubljeno pod veliko ruto in jo pritiska na srce. Nekako potolažena vstane, obriše si vroče solze, obrne žalne oči še jedenkrat proti oltarju, in hitrih korakov mine iz cerkve. Nevzdržno hiti naprej, dokler se ne ustavi pred lično, dvonadstropno hišo.

»Da, tukaj, prav tukaj je bilo«, šepeta sama pri sebi. »Dobro se spomnim, da sem stala uprav pri oglu, ko so prinesli krsto iz hiše.«

Srce se ji strahoma skrči, ko odpre velika vrata. Že je v veži. Naglih korakov hiti v prvo nadstropje. »Tukaj domujejo Vrlinovi. — Da, ti so pred jednim mescem izgubili otroka.« Majhna posetnica na durih je kazala ime. Vse tiho. Nikdo je ne vidi. Zdaj pogum — uboga mati!

Izviše speče dete, pogleda ga še jedenkrat in z vso materno ljubeznijo pritiska na srce. Neizmerna bolelost jo prešine, malo da se ne zgrudi. »Ne morem te pustiti Marijica — ne morem!«

Kar zasliši korake, prihajajoče iz drugega nadstropja. Strese se po vsem životu. Z naglim sklepom položi deklico na tla in potegne za zvonček. Krepko zazvoni — in že je zdrčala po stopnicah nizdoli, došla na cesto je hitela naprej, vedno le naprej, kamor so jo noge nesle.

Strah, obup in groza so napolnili njeno dušo, roke je stiskala na nemirno srce, ki ji utripa, kakor da je storila najhuje zločinstvo. V glavi ji šumi, za seboj meni brezštevilna preganjalcev — hiti naprej. Kam? »Domov moram, jutri pa od tod — daleč, daleč — z zadnjim denarjem.«

To je bil božični večer mlade vdove — najbitkejši njenega življenja.

II.

Dvajset let je preteklo v morje večnosti. Spet so se radovali ljudje božičnega večera. Iz milijonov presrečnih src vskipel je radosten »Gloria in excelsis Deo.«

V bolnišnici angleškega mesta B. kinčate dve mladi usmiljeni sestri lično božično drevesce. Bili ste še-le pred jednim mescem dosli semkaj.

»Majhno je sicer in nimamo mnogo obe-siti nanj« meni sestra Rozalija. — »Nič ne de, naši boleniki niso razvajeni. Gotovo jih oveseli to ljubo znamenje božičnega večera.« In prav je imela.

Prižgala je lučice in nesla zeleno, s pi-sanim nakitjem ozaljšano smrečico v prostorno dvorano. Tukaj so v dveh vrstah ležali bole-niki. V zadnjem mesecu prestali so mučno operacijo — ali čakali ozdravljenja skelečnih ran — pohabljenih udov.

Preko bledih obrazov zažarel je žarek radosti in sreče. Otroci — petero jih je bilo v tej sobi — so kar pozabili na svoje bolečine, hoteč se vzravnati na trdem ležišču. Presrečni obrazki so razodevali notranjo radost — in oči so jim neprestano zrle za svetlimi lučicami.

»Sestra Rozalija, prosim,« prekine slo-vesni molk delavka, v postelji tik mize, na kateri stoji svetlo drevesce. — »Prosim, za-pojte nam božičnico, kakor ste obljubili pre-taklo nedeljo.« »Da božičnico prosimo« po-navlja koj več glasov.

Mlada sestra se ljubko nasmehne, položi še majhno Božje detece, — iz skoro prozor-nega voska napravljeno, pod drevesce, sklene roki in rahlo zapoje: »Prečudna je nočojšnja noč...« — Mili glas se razlega po širni so-bani, bolnice, otroci jo zro nepremično, kakor da vidijo pred seboj angela v človeški podobi.

A kaj je blede ženi — bolnici tam v zadnji postelji?! Že ko je sestra prinesla bo-žično drevesce in je slednje okó zažarelo ra-dosti — ostala je ona mirna in kakor ne-občutna. Da, suhi obraz še je dobival tužnejše poteze, in modre oči so se zaprle, kot bi ne smele videti ganljivega prizora.

Zdajci začuje petje. Pristrčni glas doni do njenega ušesa — in jo prevzame s čudo-vito močjo. Srce ji bije urneje, neizmerna žalost ji trga dušo in jo napolnuje z neodol-jivo bolešijo.

Sestra rahlo konča prvo kitico. Blaze-nost in nekaka sladka zadovoljnost prevzame srca poslušalk.

A naša bolnica se ne more več prema-gati. Glasno zaihti in jame krčevito plakati.

Vse se ozre! Kaj se je zgodilo? Sestra Rozalija naglo stopi k bolnici in ji nežno položi roko na vroče čelo. — »Kaj vam je, ljuba ženica? Ne plakajte, ne plakajte. Ali vas rana skeli? Hočem vam jo spet prevezati, potem bode vse dobro.«

»Ne, ne, sestra Rozalija, ne rana, ne — oh notri, tu notri je bolečina! — Oh božični večer, — moja Marijica — je že dobro! — Zdaj ne, sestra — ne morem — pozneje vam povem«, tako odgovori bolnica z drhtečim glasom. — Usmiljena sestra ji sočuno obriše vroče solze, jo rahlo poboža po licu in tiho odide.

A druge ženice šepetajo med seboj in tiho ugrabljejo, zakaj se je njih sobolnica ravnokar tako užalostila. — »Vedno je molčeca — nikoli ne govori ali toži« — pravi jedna. — »Daleč, daleč je doma — dvajset let je bojda služila tukaj!« — »Nogo si je bila zlomila — hudo rano ima — zadnjič so sestre šepetale, da si je baje zastrupila kri; — nikoli več ne bo zdrava!« — »Sestro Rozalijo ima najrajše. Če je ona v sobi, je kar iz oči ne pusti.« »Petje jo je morda ga-nilo! Morda je domača pesem, sestra Roza tudi ni pri nas doma. — Bržkone sta z jed-nega kraja« — pristavi važno delavka tik mize v postelji. — Tako so modrovale — a dognale niso pravega. Ščasoma so vtihnile. Angel miru je razprostrl peruti po bolnišnici. Vse je dremalo. Le včasih je katera usmiljena sestra tihih stopinj prehodila sobano — ozrla se po bolnikih — in šla naprej.

Tudi sestra Rozalija pride. Blizu na pol-noč je šlo. Mirno spé bolnice — le naša znanka še ni našla pokoja. Oko se ji zjasni, ko vidi tolažnico, sestro Rozalijo.

Ta se ustopi tik njene postelje. »Ali še ne spite, ženica?« sočutno povpraša. Ona

odmaje z glavo. »Še ne, sestra — čakala sem na vas. O, ljuba sestra, dozdeva se mi, da me dolgo več ne bo; boste videli, da kmalu umrem. A nekaj imam na srcu, — nekaj, česar še nisem povedala nikomur! — A ne obsodite me sestra Rozalija! Ne mislite hudo!«

»Pred dvajstimi leti je bilo. Mož mi je umrl; — bila sem v L... Ničesar, razun majhne svotice denarja, nisem imela, skoro do zadnjega je šlo za njegovo bolezen. A nekaj mi je ostalo — malo detece. Otroka sem imela — tako ljubega in lepega — Ma-rijico.« — Na to prekine. Molčala je dolgi molk, z desnico pa krčevito stiskala roko usmiljene sestre.

Spet začne. Pripoveduje, kako je ljubila to drago dete — a kako ste stradali obe. Kako se je nazadnje odločila, iti z zadnjim denarjem — daleč, daleč, — kako je uprav na božiči večer odločila Marijico pri vratih neke gospe, ki je bila pred kratkim izgubila edinega otroka. Tukaj je upala, da bo vspre-jeta njena Marijica, da bode s tem rešena bede in pomanjkanja. — Ah zdaj! Kolikokrat je mislila nazaj! Kaj je z njeno deklico? Ali še živi — ali je pač pridna in dobra! Oh, ko bi jo mogla videti — enkrat, le enkrat v življenji!

Sestra Rozalija je začetkom mirno, a čedalje z večjo ginjenostjo poslušala pripoved bolnice.

Svetilka je premotno brlela in žena ne opazi, kako se spreminja sestri barva mla-dega obraza. Zaradi svoje lastne razburjenosti

ne čuti, kako se trese roka, koje se oklepa njena desnica!

Sestra Roza molči. In ko bolnica konča — vpraša jo navidezno mirno, a s tresočim glasom:

»Ali ne veste, kako je bilo gospej ime, koji ste zapustili svojo Marijico?« — O, da vem. Gospa Verlin — je bilo zapisano na posetnici pri vratih. V grajski ulici je stano-vala!«

Zadnjih besed ni več slišala sestra Ro-zalija. Že se je bila sklonila k postelji, pri-tisnila roko bolnice na svoje srce — in še-petala: »Mati — vi ste moja ljuba mati! Jaz sem vaša Marijica!« Dalje ni mogla go-voriti. Vroče solze so ji zaprle besedo — ob-jela je svojo revno, ubogo mater — in jokala na njenih prsih — prvokrat v svojem živ-ljenju!

»Marijica, moja Marijica!« — zajoka žena globoko iz srca in s suho roko objame usmiljeno sestro. Njune solze so se združile! Ni vprašala, kako bi bilo mogoče, materno srce ji je pravilo, da je zopet našla, zopet videla svoje ljubljeno dete.

»Zdaj rada umriem, da sem le enkrat videla tvoj obraz, slišala tvoj glas! O Bog, kako si dober!«

In dober je res bil ljubi Bog. Ni dolgo več trpela revna mučenica. Izpolnila se je njena največja — da, edina njena želja. Našla je, po čemur je hrepenelo njeno srce — dolgih dvajset let — našla na božični večer svojo Marijico in jo imela za vselej. Že za nekaj dni je revna žena v njenem na-ročju mirno in blaženo v Gospodu zaspala.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Mama mamica, se men.

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodčnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško priporočena. — Najpriljubljenejša kavina pijača v stotisočero rodovinah.

narjev. Ti akcijonarji so na glavni skupščini l. 1897. blagajni za starostno oskrbo železničnih uslužbencev odločili 20 milijonov frankov. L. 1896. so v isti blagi namen določili 10 milijonov frankov, skupaj torej 30 milijonov. Ali ni to res plemeniti čin krščanskega bratoljubja? L. 1896. so, kakor kaže račun, določili šest in pol milijonov frankov v podporo delavcev in za delavska društva. Družba je nedeljsko delo uslužbencev kar najbolj omejila, odpravila je ob nedeljah vse vlake, ki vozijo z manjšo naglostjo. Toraj ravno nasprotno temu, kar se godi drugodi, kjer ob nedeljah in praznikih poleg navadnih vlakov prirejajo še posebne zabavne vlake!

(Iz Budejevic na Češkem) so se poslale nekaterim bralnim društvom na Štajerskem knjižice protestantske vsebine. Jedna, katera se imenuje: Preslavni evangelij Jezusa Kristusa, obsega tisto pridigo, katero je imel pastor Chráska v protestantski cerkvi v Ljubljani dne 22. oktobra. Druga se imenuje: Pravoverni katoličan in tretja: Pot do izveščanja. Vse tri je spisal isti pastor Chráska. Mi svarimo ljudstvo pred takimi knjižicami. Če Nemci nam nimajo drugega dati, naj še »lutrovsko vero« sami obdržijo.

(Mogočna Rusija.) Zavidno gledajo Angličani, katerim je sreča v Južni Afriki tako nemila, kako silno hitro napreduje Rusija v Aziji. Ni zadosti Rusom, do bo kmalu zgotovljena sibirski železnica, katera meri s stransko progo v Kitajsko 6000 kilometrov in stane 570 milijonov goldinarjev. Prihodnjo pomlad začnejo graditi dve železnici v centralno Azijo. Ena bo vezala Orenburg s Tascentom, druga kaspisko morje z Afganistanom. Dolgost obeh bo znašala kakih 3600 kilometrov. Pred kratkim je sklenila Rusija pogodbo s Perzijo, po kateri sme v teku prihodnjih 15 let samo Rusija graditi železnice v Perziji. Ob enem dobili so Rusi pravico, zasesti železniške postaje po vsej Perziji s svojimi vojniki.

Društvene zadeve.

(Cerkveno-glasbeni šoli) v Celji so darovali za napravo novih orgelj č. gg. Franc Ogradi, opat v Celji, 10 gld., J. Voh, konz. svet. v Konjicah, 3 gld. in Štefan Pivec, kaplan v Škalah, cerkvene muzikalične knjige v vrednosti 10 gld., J. Vurkelc, župnik v Dobju, 2 gld. — Za darila izrekamo učitelji oziroma vodstvo imenovanega zavoda najtoplejšo zahvalo ter želimo, da nam tudi drugi prijatelji cerkvene glasbe z gmotnimi pripomočki na pomoč prihitijo, kajti vsak začetek je težak.

(Prešernovo slavnost) priredi bralno društvo v Rušah dne 26. decembra, t. j. na praznik sv. Štefana v gostilni gosp. A. Novaka. Vspored: 1. Deklamacija: »Prešernova oporoka«, zložil Jos. Stritar. 2. »Srce je odkrila«, vesela igra v enem dejanju. 3. »Prošnja«, uglasbil Anton Nedved. Poje moški kvartet. 4. »Dalmatinski šajkač«, uglasbil A. Šrabec. Duet za tenor in bariton. 5. »Dekletu«, uglasbil Anton Nedved. Poje moški kvartet. Začetek točno ob 6. uri. Vstopnina 25 kr. Čisti dohodek je namenjen Prešernovemu spomeniku.

(Iz Velenja.) Kmečko bralno društvo gornješaleške doline ima dne 26. decembra 1899. l. v Korunovi gostilni svoj redni občni zbor.

(Tamburaški koncert) priredijo središki tamburaši s prijaznim sodelovanjem gosp. bratov Serajnik v terek na praznik sv. Štefana t. l. v šolskih prostorih v Središči. Prebitek je namenjen v podporo uboge šolske mladine. Spored je jako zanimiv. Vstopnina: sedeži 40 kr., stoječi prostor 20 kr. Začetek ob 5. uri zvečer.

(Katoliško slovensko polit. društvo »Sloga« v Ormoži) ima v četrtek dne 28. decembra 1899 ob 2. uri popoldne, v prostorih okr. zastopa v Ormoži, občni zbor s sporedom: 1. Poročilo prvomestnikovo o stanju, delovanju društva itd. 2. Poduk o odpisu zemljiškega davka povodom ujm. 3. Razgovor o političnem položaju, s posebnim ozirom na naše razmere. 4. Volitev društvenega vodstva.

5. Slučajnosti. — Opomba. Takoj po občnem zboru vrši se konstituiranje odbora. Predsednik: dr. Omulec.

(Redni občni zbor »Naše straže«) se ne bo vršil dne 30. decembra t. l., kakor je bilo naznanjeno, temveč še le meseca januarja prihodnjega leta, ker so se pojavili nepričakovani zadržki. — Načelstvo »Naše straže«.

(Bralno društvo v Studenicih) ima na dan sv. Štefana, t. j. 26. grudnia t. l., občni zbor. Po zborovanju pa bode prosta zabava v gostilni Koropečev. Ob tej priliki se vpripori igra »Srečno in veselo novo leto« ter iz prijaznosti sodeluje pevski zborček »Dravinja«. — K mnogobrojnej vdeležbi prijazno vabi odbor.

(Delavsko podporno društvo v Celji) priredi 26. t. m., na praznik sv. Štefana, ob 3. uri popoldan v »Narodnem domu« zborovanje. Na dnevnem redu so razna društvena vprašanja in pogovori. — K mnogobrojni udeležbi uljudno vabi odbor.

(V Čadramu pri Oplotnici) imelo bo društvo »Sloga« v društveni sobani na Štefanovo po večernicah navadni občni zbor, pri katerem bo pregledovanje računov in ostalega društvenega stanja, volitev novega odbora za prihodnje 1900 leto, ter posvetovanje o naročanju raznih časnikov in prirejanje društvenih veselice, katere bi naj budile narodno zavest.

(Bralno društvo pri Sv. Marku), niže Ptuj priredi dne 26. grudnia, na dan sv. Štefana popoldne po večernicah v šoli letno glavno zborovanje.

(Bralno društvo pri Sv. Juriji ob Taboru) ima svoj redni letni občni zbor dne 27. decembra dopoldne o poludevetih v šolski dvorani z naslednjim vspešnim: 1. Poročilo odbora a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika. 2. Volitev novega odbora. 3. Volitev računskih preglednikov. 4. Sprejem novih udov. 5. Plačevanje udnine. 6. Odločitev časopisov za leto 1900. 7. Nasveti in predlogi. K obilni vdeležbi vabi uljudno odbor.

(»Celjski Sokol«) je izvolil pri občnem zboru dne 16. decembra naslednji odbor: Starosta br. dr. Ivan Dečko, odvetnik in deželni poslanec, podstarosta br. dr. Josip Karlovšek, odvetniški kandidat, tajnik br. Franjo Jošt, nadzornik Zveze slovenskih posojilnic, blagajnik br. Ante Beg, urednik »Domovine«, odborniki br. dr. Ljudevit Gulin, odvetniški kandidat, Fran Lončar, tajnik celjske posojilnice in dr. Alojzij Praunseis, zdravnik. Namestnika sta br.: Ivan Kapus, brivski mojster in Josip Smertnik, knjigovodja posojilnice. Računski pregledovalci so br.: Josip Boc, c. kr. davčni oficijal, Franjo Leskovšek, trgovski poslovođa in dr. Vladimir Ravnihar, odvetniški kandidat, vsi v Celju. Dal Bog, da bi se to dično društvo tudi v bodoče enako nevstrašeno borilo za narodne svetinje ter da čim prej doseže svoj vzvišeni etični namen, katerega si je zapisalo na svoj prapor pri ustanovitvi.

(Bralnemu in pevskeemu društvu »Maribor«) so za nabavo tamburic darovali: gca. L. Kolarič 1 K, gg.: A. Kosar 2 K, I. Kosar 1 K, dr. R. Pipuš 6 K, A. Bahovec 6 K, J. Bele 2 K, dr. J. Glančnik 10 K, dr. J. Glaser 2 K, J. Lešnik 1 K, J. Majcen 1 K, B. Matek 2 K, dr. A. Medved 4 K, J. Novak 1 K, J. Pokorn 1 K, dr. F. Radaj 2 K, J. Rapoc 2 K, J. Rotner 2 K, dr. F. Voušek 2 K, V. K. 1 K, M. Lendovšek 4 K, J. Šanda 2 K, Fr. Hrašovec 2 K, dr. K. Janežič 2 K, Rančigaj 2 K, Cvetnič 2 K, Mesko 2 K, Askre 2 K, Wurzer 1 K, Ilesič 2 K, dr. J. K. 4 K, Plohl 4 K, Matjašič 2 K, Sovič 4 K, W. N. Mirfell v Oxfordu 12 K 06 v, Vaclavik in dr. J. Bezjak vsak en brač. Vsem p. n. darovalcem se najtopleje zahvaljuje in priporoča odbor. — To društvo priredi v soboto dne 6. prosinca 1900 ob 8. uri zvečer v obednici »Narodnega doma« plesni venček. Vstopnina za neude (gospode in gospice) po 30 kr., udje prosti.

Današnji list obsega 12 strani.

Listnica uredništva. Kozjanskemu g. dopisniku: Hvala! V prihodnji številki! — Gosp. Mihael Jelovšek, c. kr. notar na Vranskem: Potrjujemo, da z zadnjim dopisom iz Vranskega niste v nikaki zvezi, da ga niste pisali, niti doposlali in da tudi niste naš dopisovalec. — G. dopisnik iz Podčetrčka: Prihodnjikrat!

Loterijne številke.

Trst, 16. dec. 1899 31, 41, 54, 65, 66
Linc " " " 9, 14, 70, 67, 18

Svilnati damasti meter po 75 kr.

do 14 gld. 65 kr. — kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. — najnovosejših tkanin, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. — Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, delojubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod »1798« Gradec, poste restante.

Slovenci, Slovenke!

podpirajte »Našo stražo«;
pristopajte k »Družbi sv. Cirila in Metoda«.

Štajarski Slovenci,
darujte za šolo v Muti

Zahvala.

Vsem sorodnikom, cenjenim znancem in prijateljem, ki so nam ob boleznih in smrti našega iskreno ljubljenega sina ozir. brata in svaka g.

Ivan-a Štros-a

na tako ljubeznipolni način izkazali svoje sočutje, draga pokojnika spremili k zadnjemu počitku, dalje darovalcem krasnih vencev, posebno pa slav. bralnemu društvu »Edinost« in njega načel. preč. gosp. prof. Šinko za številno spremstvo, slav. pevsk. zboru in njega vodju g. A. Kosi-ju na ganljivi žalostinki izrekamo svojo najtoplejšo zahvalo.

Obrež, 17. dec. 1899. Žalujoči ostali.

Zaloga manufakturnega blaga na debelo in drobno	
Franc Dolenc v Mariboru, Poštne ulice 3.	Franc Dolenc.
P. n. Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem svojo trgovino premestil v Pošte ulice št. 3. in da sem jo z zimskim blagom popolnoma na novo založil. Posebno priporočam mojo veliko zalogo suknenege blaga za moške obleke, vsake vrste volne in porhante za ženske obleke, Jägerjove srajce, zimske robe, odeje in koce po najnižjih cenah. Z odličnim spoštovanjem	Franc Dolenc v Mariboru, Poštne ulice 3.
5-5	